«شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمىنىڭ تۇڭعىش تاراتىلۋ سالتى رەيكياۆيكتە وتكىزىلدى

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 10 - ايدىڭ 11 - كۇنى رەيكياۆيكتەن بەرگەن حابارى (ٴتىلشى چىن جيڭ). «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمىنىڭ تۇڭعىش تاراتىلۋ سالتى 10 - ايدىڭ 11 - كۇنى يسلانديانىڭ استاناسى رەيكياۆيكتەگى حارپا ٴماجىلىس ورتالىعىندا وتكىزىلدى.

وسى رەتكى قيمىلدى جۇڭگو شەتەل تىلىندە باسىلىمدار شىعارۋ جانە تاراتۋ مەكەمەسى، جۇڭگونىڭ يسلانديادا تۇراتىن باس ەلشىحاناسى ۇيىمداستىرىپ، شەتەل ٴتىلى باسپاسى، يسلانديا بوكا - فەررادجيد باسپا سەرىكتەستىگى ۇستىنە الىپ وتكىزدى. يسلانديانىڭ بۇرىنعى ٴزۇڭتۇڭى ۇلاۆۋر راگنار گريمسسون قيمىلعا قاتىناستى ٴارى ارناۋ ٴسوز سويلەدى، جۇڭگو شەتەل تىلىندە باسىلىمدار شىعارۋ جانە تاراتۋ مەكەمەسىنىڭ باستىعى دۋ جانيۋان بەينەبايلانىس ارقىلى ارناۋ ٴسوز سويلەدى. جۇڭگونىڭ يسلانديادا تۇراتىن باس ەلشىسى حى رۋلۇڭ، يسلانديا سىرتقى ىستەر مينيسترلىگىنىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى حاتشىسى مارتين ەيولفسون، ٴزۇڭتۇڭ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى ۇلني زيگرونسۇن، بوكا - فەررادجيد باسپا سەرىكتەستىگىنىڭ ۇاكىلدەرى قاتارلى ٴار سالا قايراتكەرلەرىنەن 60تاي ادام قيمىلعا قاتىناستى.

گريمسسون ارناۋ سوزىندە ٴوزىنىڭ ٴتورايعا شي جىنپيڭمەن ارالاسقان اڭگىمەسىن ەسكە ٴتۇسىرىپ، ەكەۋىنىڭ تىكەلەي بايلانىس جاساۋ ارقىلى ٴوزىنىڭ ٴتورايعا شي جىنپيڭنىڭ ەل باسقارۋ ۇستانىمدارىنان تەرەڭ اسەر العاندىعىن ايتتى. گريمسسون «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمىنىڭ جارىق كورگەندىگىن قارسى العاندىعىن ٴبىلدىردى. ول بىلاي دەدى: «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» كىتابىنىڭ تۇرلىشە تىلدەگى باسىلىمدارىنىڭ باسپادان شىعارىلىپ تاراتىلۋى جۇڭگونىڭ دۇنيە جۇزىمەن كەڭەسى بىپەتتى، وسى كىتاپتىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمى جۇڭگو - يسلانديا ەكى ەل مەن ەكى ەل حالقى اراسىنداعى ٴوزارا تۇسىنىستىكتى جانە دوستىق بارىس - كەلىستى ونان ارى جەبەيدى، ال جۇڭگونى ٴتۇسىنۋ قازىرگى كەزدەگى، ٴتىپتى، بولاشاقتاعى دۇنيە ٴجۇزىنىڭ دامۋى جونىنەن ايرىقشا ماڭىزدى بولىپ تابىلادى.

دۋ جانيۋان بەينەبايلانىس ارقىلى ارناۋ ٴسوز سويلەگەندە مىنانى ٴبىلدىردى: «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» ٴتورايعا شي جىنپيڭنىڭ جۇڭگونىڭ مەملەكەتتى باسقارۋ جانە الەمدىك جونگە سالۋ ماسەلەلەرى جونىندەگى تەرەڭ تولعانىستارىن ايگىلەپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى، تاماشا دۇنيە ٴجۇزىن بىرگە قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋدەگى جۇڭگو جوباسىن بەينەلەيدى. وسى تۋىندىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمىنىڭ باسپادان شىعۋى اناعۇرلىم كوپ يسلانديا وقىرماندارىنىڭ شي جىنپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن وقىپ تۇسىنۋىنە تىڭ تەرەزە اشىپ، جۇڭگو مەن يسلانديا ەكى ەلدىڭ وركەنيەتتە ٴوزارا ۇلگى الۋىن ىلگەرىلەتۋگە تۇسىنىستىك كوپىرىن سالادى. وسى تۋىندىنى وقۋ ارقىلى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ حالىقتى وزەك ەتكەن دامۋ يدەياسىن، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندانۋدىڭ دامۋ امالياتىن، سونداي - اق جۇڭگو باستان - اياق دارىپتەپ كەلە جاتقان بەيبىتشىلىك، دامۋ، ادىلدىك، تۇراشىلدىق، دەموكراتيا، ەركىندىك سىندى كۇللى ادامزاتتىڭ ورتاق قۇندىلىعىن اناعۇرلىم ىشكەرىلەي تۇسىنۋگە جانە سەزىنۋگە مۇمكىندىك بەرەدى.

حى رۋلۇڭ ارناۋ سوزىندە مىنانى ٴبىلدىردى: جۇڭگو - يسلانديا ەكى ەل ٴداستۇرلى دوستار، «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمى وسى تۋىندىنىڭ سولتۇستىك ەۋروپا تىلدەرىندەگى تۇڭعىش اۋدارما نۇسقاسى بولىپ، جۇڭگو - يسلانديا ەكى ەل اراسىنداعى دوستىق سۇيىسپەنشىلىكتى تولىق دالەلدەيدى، يسلانديا وقىرماندارىنىڭ ٴتورايعا شي جىنپيڭنىڭ ەل باسقارۋ، مەملەكەتتىڭ گۇلدەنىپ دامۋىن جۇزەگە اسىرۋ جايىنداعى ۇستانىمدارى مەن تولعانىستارىن اناعۇرلىم تەرەڭ تۇسىنۋىنە، شي جىنپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن اناعۇرلىم تەرەڭ تۇسىنۋىنە، جۇڭگو مەن يسلانديانىڭ ٴوزارا پايدا جەتكىزىپ سەلبەسۋ ارقىلى ونان ارى دامىپ، اناعۇرلىم كوركەم بولاشاق اشۋىنا پايدالى.

تۇڭعىش تاراتىلۋ سالتىندا حى رۋلۇڭ مەن يسلانديالىق سىلى قوناقتار بىرگە «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمى جاڭا كىتابىنىڭ شىمىلدىعىن اشتى. حى رۋلۇڭ يسلانديالىق سىلى قوناقتارعا جاڭا كىتاپتى ۇسىندى.

«شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومىنىڭ يسلانديا تىلىندەگى باسىلىمىن شەتەل ٴتىلى باسپاسى مەن بوكا - فەررادجيد باسپا سەرىكتەستىگى بىرگە اۋدارىپ، باسپادان شىعاردى، قازىرگە دەيىن «شي جىنپيڭ ەل باسقارۋ جونىندە» 1 - تومى 37 تىلگە اۋدارىلىپ باسپادان شىقتى.

(باسى 1 - بەتتە)

شي جىنپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ تۇعىرەگىنە اناعۇرلىم تىعىز ىنتىماقتاسىپ، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، شىنايى يگەرىپ، ناقتى ىستەپ، جىگەرلەنە العا ىلگەرىلەپ، اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق قىزمەتتەرىن جاپپاي ۆيداعىداي ىستەپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتۋدىڭ جاڭا جاعدايىن قۇلشىنا اشامىن.

”«كوشباسشى» تارتىمدى كورىنىستەر مەن مەيىرگە تولى ساتتەردەن پايدالانىپ، پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، شي جىنپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، بۇكىل ەلدەگى ٴار ۇلت حالقىنىڭ باقىتتى، تاماشا تۇرمىسى مەن تاماشا رۋحاني بەت - بەينەسىن جاندى ايگىلەگەن، ٴبىر نەگىزگى ساتى كادرى رەتىندە، «كوشباسشىدان» رۋحاني كۇش قابىلداپ، اۋەلگى ماقساتتى، بورىشتى ٴىس تىندىرىپ، ناتيجە شىعارۋدىڭ جانە قامال الىپ، قيىندىقتى جەڭۋدىڭ ارەكەت سانالىلىعىنا اينالدىرىپ، ٴار ۇلت كادر - بۇقاراسىمەن بىرگە مەكەنىمىزدى اناعۇرلىم باي، اناعۇرلىم قۋاتتى، اناعۇرلىم كورىكتى ەتىپ قۇرىپ شىعامىن“، - دەدى قاراقاش اۋدانى قويىشى اۋىلىنىڭ كادرى ينۇر سادىق.

اقتاۋ اۋدانى ۇجمە اۋىلى جايتەرەك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابدۇعوپۇر مامەت «كوشباسشىنى» كورگەنىنەن كەيىن اسىرلەنە بىلاي دەدى: ”اقتاۋ اۋدانى ىلگەرى مەملەكەت دارەجەلى كەدەي اۋدان بولاتىن، تاياۋ جىلداردان بەرى پارتيانىڭ ابزال ساياساتىنىڭ ارقاسىندا، قىستاق پارتيا ياچەيكاسىنىڭ باستاماشىلدىعىندا، ‘ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، تۋعىستىرۋ‘ بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ كومەكتەسىپ - سۇيەمەلدەۋىندە مەنىڭ مەكەنىمدە وتە زور وزگەرىستەر تۋىلدى. مەن باعىمشىلىققا سۇيەنىپ، جاقسى تۇرمىس كەشىرە الدىم. پارتيا 20 - قۇرىلتايى جەڭىسپەن اشىلعانىنان كەيىن، ٴبىزدىڭ تۇرمىسىمىزدىڭ ٴتىپتى دە جاقسى بولاتىندىعىنا سەنەمىن“.

قىزمەت ورنىن تياناق ەتىپ، تىنباي كۇرەس جۇرگىزەمىز

”«كوشباسشى» شي جىنپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ رەفورمانى جاپپاي تەرەڭدەتۋدى باتىل ىلگەرىلەتىپ، پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىندە جاڭا دا جالىندى ۇمىرشەڭدىك كۇش مازداعاندىعىن ايگىلەيدى“. اقسۋ ايماقتىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار باس حاتشىسى، ساياسات زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى شۇي جىڭشىڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: اقسۋ ايماعى رەفورمادا قامال الۋدى تەزدەتىپ، شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن ٴۇرتىس ساپالاندىرۋ، سيفرلى اقسۋ قۇرىلىسىن تەزدەتۋ، مەديالاردىڭ تەرەڭدەي توعىسۋىن ىلگەرىلەتۋ سياقتى رەفورمالاردى نەگىزگى ۇمتىلىس جاساۋ بەتالىسى ەتىپ، ٴتۇيىندى قامال الىپ، جاپپاي ورنالاستىرۋ جاساپ، ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، پارتيا 20 - قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىن اسقاق رۋحاني بەينەسىمەن جانە كورنەكتى ناتيجەلەرىمەن قارسى الادى.

«كوشباسشىدا» كورسەتىلگەن تابىستار ساۋان قالاسى سىداۋحىزى قالاشىق پارتكومىنىڭ شۋجيى لي حۇڭدى قاباعات جەلپىندىردى. ”نەگىزگى ساتىنىڭ بايتاق كەڭ الابى ٴبىزدىڭ ونەرمىزدى ۇشتايتىن ‘جاتتىعۋ الاڭىمىز‘. نەگىزگى ساتىنىڭ الدىڭعى شەبىندە تۇرعان مەن الداعى قىزمەتتەردە ارقالاعان جۇگىمدى ورنىقتى كوتەرىپ، پارتيا قۇرىلىسىمەن جەتەكشىلىك ەتۋگە باستان - اياق تاباندى بولىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن قاۋلاتىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن ٴۇرتىس كۇشەيتەمىن“، - دەدى ول.

كوكتوعاي اۋدانى قاراتۇڭكە قالاشىعى تاسباستاۋ قىستاعى كوكتوعاي اۋدانى قالاشىعىنان 13 كيلومەتر قاشىقتىقتا ورنالاسقان قىستاق، تاياۋ جىلداردان بەرى بۇل قىستاق قونىس ورتاسىن جاقسارتۋ، مادەنيەت راين قالىپتاستىرۋ، الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋدى كەمەلدەندىرۋ، اۋىل - قىستاق كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋىن ىلگەرىلەتۋ سياقتىلاردى تۇتقا ەتىپ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتتى. ”«كوشباسشىدا» بەينەلەنگەن ٴاربىر ساتتەردى كورىپ، مەن جۇڭگودا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقاندىعىما ماقتانىش سەزىندىم“ دەپ ٴسوزىن ساباقتاعان كوكتوعاي اۋداندىق مادەنيەت، دەنە تاربيە، راديو - تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ تاسباستاۋ قىستاعىندا تۇراتىن ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، تۋعىستىرۋ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى، ٴبىرىنشى شۋجي گۇ فاڭ بىلاي دەدى: الداعى جەردە ٴوز قىزمەت ورنىمدى اۋەلگىدەي تياناق ەتىپ، بۇقارا ٴۇشىن يگى ٴىس، ناقتى ٴىس ىستەپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋگە ٴىس جۇزىندىك ارەكەتىممەن كۇش ۇستەيمىن.

داۋ قارقىنىن تەزدەتىپ، تاعى دا سۇبەلى ناتيجەگە قول جەتكىزەمىز

شي جىنپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى جاڭالىق اشا دامۋ، سايكەستى دامۋ، جاسىل دامۋ، اشىق دامۋ، تەڭ يگىلىككە كەنەلەتىن دامۋ سىندى جاڭا دامۋ ۇستانىمىن مىزعىماي دايەكتىلەندىرىپ، ەلىمىز دامۋىنىڭ داعدارىس بارىسىندا جاڭا وراي جەتىلدىرۋىن، وزگەرىس بارىسىندا جاڭا جاعداي اشۋىن ىلگەرىلەتتى، ەلىمىز ەكونوميكالىق دامۋدا جاڭا دا كەلەلى تابىستارعا قول جەتكىزىپ، جوعارى ساپالى دامۋ جولىنا قادام باستى.

«كوشباسشى» قويىلعانىنان بەرى شينجياڭ مۇناي الابى سەرىكتەستىگى بارلاۋ، اشۋ - زەرتتەۋ ورنىنىڭ ورىنباسار باستىعى، قوسىمشا مۇناي قورىن باعالاۋدى زەرتتەۋ ورنىنىڭ باستىعى چي حۇڭيان قالدىرماي كورىپ كەلەدى. ”«كوشباسشىدا» ‘جاڭالىق اشۋ دامۋعا جەتەكشىلىك ەتەتىن ٴبىرىنشى قوزعاۋشى كۇش، سونداي - اق جوعارى ساپالى دامۋدى جۇزەگە اسىرۋدا، ٴسوزسىز، باسىپ وتەتىن جول‘ دەگەن سوزگە ٴبىز جاڭا ٴداۋىر مۇنايشىلارى ٴدان ريزا بولدىق. بارلاۋ، اشۋ شەبىندەگى عىلمي زەرتتەۋ قىزمەتكەرى رەتىندە، ‘مەن وتانىما مۇناي ارنايمىن‘ دەگەن ٴسوز ٴبىزدىڭ تالپىنىس جاساۋ ارمانىمىز، مەملەكەتتىڭ ەنەرگيا حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋ ٴبىزدىڭ بورىشىمىز، جاۋاپكەرشىلىگىمىز. الداعى قىزمەتتە ٴبىز جۇرەكتىلىكپەن سايىس جارياپ، باتىلدىقپەن وزگەرىس ەنگىزىپ، باتىلدىقپەن جاڭالىق اشىپ، جوعارى ساپالى، ونىمدىلىك جاراتاتىن بارلاۋ، اشۋدى جۇزەگە اسىرۋعا كۇش قوسامىز“، - دەدى چي حۇڭيان.

تۇعىزتاراۋ اۋدانى ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايلىم مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى ليۋ بين مىنالاردى ٴبىلدىردى: «كوشباسشىدا» شي جىنپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ جەتەكشىلىگىندە بۇكىل ەلدە جوعارىدان تومەنگە دەيىن جاڭا دامۋ ۇستانىمىن دايەكتىلەندىرۋدە قول جەتكىزگەن وراسان زور تابىستار ايگىلەندى. ول بىلاي دەدى: ”الداعى جەردە ٴبىز شي جىنپيڭنىڭ ەكولوگيالىق وركەنيەت يدەياسىن ۇزدىكسىز ٴتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمى جانە ارەكەت باعدارلاماسى ەتىپ، تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق ۇستانىمىن بەرىك ورناتىپ، ساپالى ەكولوگيالىق بايلىققا سۇيەنىپ، تۇتاس الاپتىق ساياحات، جۇڭگوشا ٴشوپ دارىلەرى ەگىمشىلىگى، جاسىل ازىق - تۇلىك سياقتى باسىم كاسىپ سالالارىن بار كۇشپەن دامىتىپ، كاسىپ سالاسىن ەكولوگيالاندىرۋدى، ەكولوگيانى كاسىپ سالالاندىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، جاسىل ەكولوگيا ارقىلى حالىققا پايدا جەتكىزۋدى، حالىققا تيىمدىلىك جاساۋدى ناقتىلاپ تياناقتاندىرامىز“.

«كوشباسشىنى» كورگەنىنەن كەيىن، الاتاۋ جينىۋ بيو علىم - تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ كادرلارى، جۇمىسشى - قىزمەتكەرلەرى قاباعات جەلپىندى. الاتاۋلى سەرىكتەستىكتىڭ مانەرلەۋ زاۆودىنىڭ باستىعى فۋ چىن بىلاي دەدى: ”باس شۋجي شي جىنپيڭ ورتاعا قويعان ‘ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول‘ باستاماسى يگىلىگىنىڭ ارقاسىندا، كاسپورىن شەكارا وتكەلىنە سۇيەنىپ جەلدام دامىپ، بيىل ساتۋ كىرىسىن 200 نەشە ميلليون يۋانعا جەتكىزدى. ٴبىز الدا تىنباي ەرلىكپەن العا باسىپ، شەكارا وتكەلى تاسىمالىنىڭ قولايلى بولۋ باسىمدىعىنان پايدالانىپ، ٴتيپتى كوپ ساپالى ونىمدەردى جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىمەن ەۋروپا - ازيا بازارىنا جەتكىزىپ، ونىمدەرىمىزدىڭ مەملەكەت قاقپاسىنان شىعۋىنا، دۇنيە جۇزىنە بەت الۋىنا مۇمكىندىك جاسايمىز“.

(ٴتىلشى ٴپاريزات ابدۇل، قاتىناسقان تىلشىلەر جاڭ تيڭ، سۇڭ يا - ۋىن، سۇڭ ۋيگو، ٴرايدا، ليۋ ي، جاڭ يۇنمەي، بارشا تەگىس، ەرىكتى تىلشىلەر حۋ جينلياڭ، ليۋ شاۋبين، ۋي چۇن، چىن ۋىنشۋان)

علىمدى ۇيرەنەيىك، علىمدى دارىپتەيىك

تاڭعاجايىپ ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى

كىشكەنتاي انار علىم جالپىلاستىرۋدى سويلەيدى

”ياداڭ“ جاعراپيالىق اتاۋ. ۇتكەن عاسىردىڭ باس شەنىندە شەتەلدىك جاھانكەزدەر شينجياڭنىڭ لوپنۇر كولىندە تەكسەرۋ جۇرگىزگەندە، ەجەلگى كول ماڭىنان شوعىرلى تارالعان، الدىمەن سۋدىڭ شايۋىنان، سوڭىنان جەلدىڭ جەمىرۋىنەن قالىپتاسقان، سان الۋان فورماداعى جەر ٴتۇزىلىسىن، جەرگىلىكتى ۇيعۇر تىلىندە ونى Yardang (اۋەلگى ماعىناسى ”قۇلاما توبەشىك“) دەپ اتايتىندىعىن بايقايدى. وسىدان كەيىن Yardang (ياداڭ) ٴسوزى بىرتىندەپ ەل ٴىشى - سىرتىنداعى علىم سالاسىنا تارالادى جانە قابىلدانادى. لوپنۇر جاپان دالاسىنان ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى بايقالعانىنان كەيىن، دۇنيە جۇزىندەگى كوپتەگەن قۋاڭ وڭىرلەردەن دە وسى تەكتەس جەر ٴتۇزىلىسى كوپتەپ بايقالىپ، ٴبىر تۇتاس ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى دەپ اتالدى.

ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى ەرەكشە حيكمەت، قىر، مۇنارا، دىڭگەك فورماسىن نەگىز ەتكەن، بەتكەي قىرى نايزاداي شانشىلعان، ورمەلەپ جارماسىپ شىعۋ وتە قيىن، ونىڭ ۇستىنە ٴپىشىنى الۋان ٴتۇرلى، فورماسى سان قيلى، ۇلكەن - كىشىلىگى ۇقسامايدى. ول جەرگە بارعان ساياحاتشىلار اسا حيكمەت عاجاپ كورىنىستەردى كورىپ وي شۇڭگەتىنە باتىپ، قىزىعا ەلتەدى.

سونىمەن بىرگە ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى كوبىندە ”سايتان كەرىش“ دەپ تە اتالادى، ولار ادەتتە جەل وتىندە بولادى. ٴار جولى جەل سوققاندا، جەر - الەمدى سارى قۇم قاپتايدى، اسىرەسە، ٴتۇن جامىلعانىنان كەيىن سوققان بوراندا قورقىنىشتى ازىناعان داۋىس ەستىلىپ، ۇلارداي شۇلاپ، ادام جانىن تۇرشىكتىرەدى.

تاڭعاجايىپ ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى قالاي قالىپتاسقان؟

ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى وزەن، كول فازاسىنىڭ توپىراق فورماسىنداعى شوگىندىسى قالىپتاستىرعان جەر بەتى، ول جەلدىڭ جەمىرۋىمەن، اعىن سۋدىڭ شايۋىمەن جەمىرىلگەن توپىراق تىرەۋ جانە جەمىرىلگەن ويپاڭنىڭ (شۇڭقىر) قوسىلۋىنان قالىپتاسقان جەر ٴتۇزىلىسى.

ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسىنىڭ قالىپتاسۋىندا اسا ماڭىزدى ەكى فاكتور قاجەت: ٴبىرىنشى، گەولوگيالىق نەگىز، ياعني كول فازاسىنىڭ شوگىندى جەر قىرتىسى؛ ەكىنشى، سىرتقى كۇشتىڭ جەمىرۋى، ياعني باعىتتى جەلدىڭ جەمىرۋى جانە اعىن سۋدىڭ شايۋى. ۋاقىتتىڭ وتۋىنە ساي، كەڭ بايتاق قۇبا تۇزدەگى قۇمدى توپىراقتى قابات بىرتىندەپ جوعالىپ، ونان قابات - قابات توپىراق ٴۇيىندىسى قالىپ، بارا - بارا وسىنداي تاڭعاجايىپ جەر ٴتۇزىلىسى قالىپتاسقان.

ەلىمىزدە ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسىنىڭ تارالۋ اۋدانى 20 مىڭ شارشى كيلومەتردەن اسادى، باستىسى، باتىس سولتۇستىكتەگى قۋاڭ، جەل كوپ سوعاتىن وڭىرلەردە، سايدام ويپاتى، شۇلى وزەنىنىڭ ورتا، تومەنگى اعارى، لوپنۇر كولىنىڭ ماڭى جانە تۇرپان، قۇمىل ويپاتى سياقتىلاردى قامتيدى.

شينجياڭداعى ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى، باستىسى، جوڭعار ويپاتىنىڭ باتىس بولىگىندەگى ورقى، شىعىس بولىگىندەگى جياڭجۇنمياۋ، تۇرپان - قۇمىل ويپاتىنداعى ۋباۋ، شىسانجيانفاڭ، تارىم ويپاتىنىڭ شىعىس جيەگىندەگى لوپنۇر كولىنىڭ سولتۇستىك بولىگى، كروران بايىرعى قالاسى سياقتى جەرلەرگە تارالعان. مۇنىڭ ىشىندە قارامايلىنىڭ ورقىسىنداعى سايتان كەرىش، قۇمىلداعى سايتان كەرىش، شونجىداعى سايتان كەرىش ەڭ تانىمالى.

سان ميلليونداعان جىلداردىڭ الدىندا، شينجياڭ ٴوڭىرى تەلەگەي تەڭىز بولاتىن. كليمات وزگەرىسىنە ىلەسە، سۋدىڭ قۇيىلۋى، سۋدىڭ قايتۋى ۇزدىكسىز قايتالانىپ جوعارى - تومەن قاباتتاسقان تۇنبا جىنىس قاباتى مەن قۇمدى توپىراق قاباتى پايدا بولدى. ۇگىلمەلى قۇمدى توپىراق قاباتىن جەل جەمىرىپ جانە سۋ شايىپ، تەمپەراتۋرا پارقىنداعى سۇراپىل وزگەرىستەن تۋلعان كەڭەيۋ - تارايۋ اسەرىنەن تۇنبا جىنىس قاباتى ۇپىرىلىپ، بىرتىندەپ تىرەۋ فورماسىنا اينالدى، ياداڭ جەر ٴتۇزىلىسى مىنە وسىلاي بىرتىندەپ تۇلعالاندى.

(انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى چۇان جيحۋا رەتتەگەن)

ٴتيپتى دە كوپ مازمۇندى ەكى ولشەمدى كودتى جايىمالاپ كورىڭىزدەر

(باسى 1 - بەتتە)

قازىر ىندەت سوزىلا ٴتۇستى، ىندەتتىڭ قايتا بەلەڭ بەرۋى كورنەكتى، كەيبىر بۇقارانىڭ ٴوندىرىس، تۇرمىسىندا ٴدوپ كەلگەن قيىنشىلىقتارى اناعۇرلىم كورنەكتى بولا ٴتۇسۋدە، ولاردىڭ زاتتىق، رۋحاني، كوڭىل كۇي جاقتان تۇسكەن قىسىمى بارعان سايىن ارتىپ، ساقتانۋ - تىزگىندەۋ جاعدايى ايرىقشا قيىن دا كۇردەلى بولۋدا. وسىنداي ەڭ ماشاقاتتى كەزدە ٴار دارەجەلى كادرلاردىڭ بۇقارامەن ۇندەسىپ، بۇقارانىڭ ىندەتكە ساياتىن قيىنشىلىقتارىن پارمەندى، ٴونىمدى شەشىپ، مىزعىماي حالىق تۇرمىسىن تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋى اناعۇرلىم قاجەتتى بولىپ وتىر.

ىندەتكە قارسى اتتانۋدىڭ سان قيلى ىستەرى، تۇپتەپ كەلگەندە، سان مىڭداعان وتباسىنىڭ ٴىسى سانالادى. بۇقارانىڭ كەشەۋىلدەتۋگە كەلمەيتىن ىستەرىن شەشكەندە عانا، بۇقارا ىندەتكە الاڭسىز قارسى اتتاناتىن بولادى. وسى رەتكى ىندەتتە كەڭ تارالعان ومىكرون BA.5.2 وزگەرگەن شتاممىنىڭ جۇعىمدالعىشتىعى كۇشتى، جاسىرىن كەزەڭى قىسقا، تارالۋ قارقىنى تەز، ەرەكشە اككى، تەك ساقتانا العاندا عانا، جەڭىسكە جەتە الامىز. سونداي - اق تەك بۇقارا بار كۇشپەن سايكەسكەندە عانا، پارتيالى كادرلار اناعۇرلىم كوپ قاجىر - قايراتپەن ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدىڭ الدىڭعى شەبىنە ات سالىسىپ، اككى ۆيرۋسپەن كۇرەس جاساي الادى.

وسى رەتكى ىندەت تۋلعانىنان كەيىن، رايونىمىزداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى ٴجون - جوسىقتى ٴبىلىپ، ۇلكەن قاعيدانى ۇعىنىپ، [illegible] جاعدايمەن ساناسىپ، بەرىك تۇردە اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومىمەن، ۇكىمەتىمەن بىرگە بولىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدى جاقسى ىستەۋگە [illegible] سەنىم قوستى. مۇنداي سەنىمگە قارىمجى قايتارۋدىڭ ەڭ جاقسى ٴادىسى — بۇقارانىڭ كەزەكتەگى ىندەتكە ساقتانۋ [illegible] قيىنشىلىقتارىن كۇش سالا شەشىپ، بۇقارانىڭ تالاپ - تىلەگى [illegible] ماحانيزمدى ۇزدىكسىز اقاۋسىزداندىرىپ، قيىنشىلىعى بار بۇقارانىڭ ىڭعايىنا تۇرمىسىن شىن مانىندە ۆيداعىداي قامتاماسىز ەتىپ، قيىنشىلىقتان ارىلتۋدىڭ اناعۇرلىم كوپ مەيىرلى، پارمەندى شارالارىن اتقارۋ. ساياساتتىق جىلى لەپتىڭ ۇزدىكسىز شىعارىلۋىنا ىلەسە، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدە، ٴسوز جوق، ەڭ ۇلكەن كولەمدە بۇقارانىڭ تۇسىنۋىنە، قولداۋىنا جانە سايكەسۋىنە قول جەتكىزىپ، [illegible] بولادى.

كومەكتەسۋ - سۇيەمەلدەۋدى تەبىنى ارتتىرىپ، بۇقارانىڭ [illegible] قيىنشىلىقتارىن [illegible] شەشكەندە، ىندەتكە قارسى اتتانۋ كۇشى [illegible] جەڭىسكە جەتۋگە [illegible] بولادى.

مەكەن - جايىمىز: ٴۇرىمجى قالاسى حۇڭشيۋان سولتۇستىك جولى 500 - ٴنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ٴنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان